

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XX. Arcam deducit David, & irridetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

ille fide & opera pretium invenies. Fodit, & inventit, auri aliquantum, idque argento circumdatum. Misit conjectori, quantulum visum est de argento. Tum ille: Nihilne de vitello? Idem ex homine quæserit Deus: Nihilne, mi homo, de vitello mihi tribuis? Itane tibi nucleus servas? mihi offers putrina, si me amas, te ipsum vices, & vel charifissima non negabis. Hoc primum.

A. Actus in sui victoriā debet esse viatorū & heroum.

Actus in sui victoriā debet esse viatorū & heroum.

Reg. 6.26.

Alterum: Actus in sui odio & victoriā sit generosus, acer, non latus & segnis, sed violentus & heroicus. Divorum res gestas testantur, uno nonnunquam generosiore actu diaboli tentantis imperium repressum, ut illecebrus veterior ad idem eos vitium non amplius allæctat. Ab his opportunityem commendissimam nactus, occidendi Saulis, dixit David;

Nunc ergo persudiam eum lanceā in terrā Iemel, & secundo opus non erit.

Non dispari ratione potest quis generoso actu unico, tam insigniter se vincere, & genitum sub jugum mittere, ut deinceps non multum laboret in seipso ad rationis obsequium componendo. Credibile proflus est Davidem ab hac sui victoriā fulle summi cibi potiusque moderatione.

Questio est Philosophis, num uno actu acquiri possit habitus? Hanc item relinquis scholæ. Nec enim in virtutum officiis, viribus humanis omnia, sed divinis meienda, & solet Deus tam sancte actioni tantum gratia largiri, ut aliae ab ea sint facilissimæ. Exemplo, quod dicimus, demonstramus. Est qui simplici vice hosti suo benignè faciat, inde hoc illi numerum facilius difficile, Theologus scito: Plus valet unus actus intensus, quam mille remissi. Idecirco Qui plurimum cupit in sanctis actionibus promovere, & faciliem sibi reddere viam virtutis, his principiis ordiri debet, & in iis potissimum se vincere, in quibus ut plurimum malè vivax est: facile autem observabit, quo sui eum amores & cupidines trahant, atque id maximè cavebit, quod autem malignior natura refugit, quod horret, ad illud se maximè impellat, & concitat. Perinde ut equos eò concitamus, quod intime volunt. Sunt equi formidolosi & contumaces, qui aut trabem, aut pontem, aut funem dependentem refugiunt, quod ubi strenuus eques advertit, virga, flagello, calcaribus ad eum ipsum, quem horret locum, adgit, nec desistit, dum aut concidant, aut pergant. Ita vero nomine Christiani sibi ipsi calcar admoveat, perpellit ad ea, quam natura delicato averatur, charifissima queque Domino libat. Nemo fortior, quam suipius Victor. Qui hanc artem aut nescit, aut eam exercere neglit, in lyco virtutis nunquam proficit. Anthiochenus marty Ignatius: Ego meipsum urgebo, inquit, ut devor. Ignoscite mihi, filiolis, quid mihi proit; ego scio. Posse sibi ipsi imperare virtutis est compendium.

C A P V F, X X.

Arcam deducit David, & irridetur.

Cura Davidis erga cultum divinum, & translationem arcæ.

Q UAM PRIMUM Davidi licuit stabilem regni sedem figere, principem sibi curam esse voluit, cultum divinum. Idcirco Arcam velut exalem & neglectam ex urbe Gabaa ē domo Abinadabi Pontificis Hierosolymam, statuit transferens, præsente tamen & consente toto Israëlis populo. Hanc Arcæ transmissionem summis studiis, solennitate celeberrimâ, maximis sumptibus instruxit. In via calcariones boves periculum, aut certè metum lapsus creauint Arcæ, mutabat plaustrum novum ruituro summum. Hic Oza auxiliarem operam commoda turus admovit manus. Sed Deus adjutori intemperatio iuratus, temeritatem ejus morte subita punivit.

Ad ipsam Arcanum Oza corrutus expiravit. Funere repente territus David, Arcam deduci jussit in edicione mortem Oze. Obededom, quem Deus ob commodatum hospitium omni rerum opulentia ditavit. Acto trimestri Arca in Sionis arcem evecta, singulari ad id domo strata, in qua diversaretur adiunctorum templo extrema manus accessisset.

Hæc Arcæ transversio maximâ symphonie varietate, admiranda sacrificiorum multitudine, concursu hominum incredibili, letissimis, tripudiis, expensis planè regius celebratissima summa, laudatissima pietate instituta est. Testatur sacer historicus ad hæc solemnia virorum principum, ac nobilium regnum milia, omnes electi ex Israël convenerunt. Ceteræ plebis Alphonsus Tostatus numerat ducenta viginti quatuor millia: vulgus putem fuisse innumerum. Et quamvis tam ingens huminum multitudo convenierit, similes tamen panis, carnes asta, alia opulenta gratitudo liberalitate distributa, uti dicemus. In hac sacrâ solenni pompâ, sexto quovis passu septem boves, & arietes vel oves septem maximeabantur. Sat hominum fuit huic labori, & peccides tantum vogulabantur, interim tantisper subsistebant Levites. Atque iterum iterumque sex passus faciebant, ita ut ad sextum quæcumque passum, victimæ caderent septem, idque longa proflus viâ servabatur ē domo Obededom in Arcem Sion. Super omnia vero Davidis ardens in Deum animus eminbat, etenim saltabat totis viribus ante Dominum. Sicut autem supplicationem primam subita mors Oze, sic alteram hanc irrisus regis conjugis aliquantum turbavit. Hinc capit isstius epitome, Arcam transportat David, & irridetur. Quæ in re Davidis gemina virtus cluxit. 1. Optimus in Deum gemina affectus. 2. Laudatissimus sui contemptus. De his virtutis elutis Davi-dis.

I.

I. **O** PTIMUS in Deum affectus, saltabat totis viribus ante Dominum. Quantum potest, laborat, currat, saltat, pugnat, qui totis viribus seriisque amat. Id scilicet quod facit, manibus pedibusque obnoxie facit, ex summis opibus viribusque usque nititur. Ita David ardenterissimos in Deum affectus exprimendos, hoc insigniter testatur est, tanquam si diceret: Plus faciem, si possem. Quod Bernardus expendens: David, inquit, saltando placuit Dei, non propter saltum, sed propter affectum. Et ut populus universus cerneret quam serio Deum coheret, regem quasi exuit, induitque levitatem: Porro David erat accinctus ephod linea. Ephod Hebrei ser, quod nobis superpellicium, vestis candida, anticecum linteum. Quod vero Michol dixerit, discooperiens, non ita interpretandum, vestitus ac si David ante Arcam posita omni ueste saltaret, David saltum Regum Chronicon affirmatè dicat: Porro David erat indutus stola byssina; David etiam indutus erat ephod linea: sed sicut pauperculus ludus magister in pago, aut oppido, cui nigram togam negat inopia, cum in templo agit, amiculum linteum primis uestibus injicit. Ita David ante Arcam saltans uestitus fuit, sed non regis. Si nostro hoc ævo rex potentissimus cælestis serculum cum thuribulo velut diaconus präaret, id spectaculi sare plurimi non caperet. Haud aliter mirabantur tunc plerique omnes potentissimum regem, in eam degenerare humilitatem, ut psalmem ageret saltantem, videbant tamen hæc maxima pietatis esse argumenta, quibus omnium pectora mirifice imbucebantur. Sola Michol Davidis Micholis coniuncta, tam altum sapiebat, ut sui conjugis factum in Davi finistrè interpretata, diceret per irrisum: Quam gloriosus fuit hodie rex Israël, discooperiens se ante ancillas servorum suorum, & nudatus est, quasi si nudetur unus de scyris. Quan-

Aaaa 4

ris. Quan-

MAGNET IN LIBRARY

Ibidem 13. *ris. Quando tecum vestitum regium David habuit, nec incepsum. Adhac & illud accessit: David percutiebat in organis armigatis. Appensus ad collum gestans lyram fidicinam agebat, simul & citharam pulsans, cantans, & saltans perinde si dixisset. Non possum Deo satis gratius, satis submissius, satis devotius esse, Deum satis extollere non possum. His in Deum sanctissimis affectionibus rex magnus sic arsit, ut Argam reverentia & submissione summam velut pauperculus est pago scholasticus praeret amiculolo, paludamenti vice indutus. Super omnia, quod nemo satis miretur, saltabat totis viribus. Solidae laudis est, in re honeste virtutisque studio omnibus opibus, viribusque elaborare. Hinc plurimis sicut inculcandum: Totus ora, totus canta, totus labora, totus aufulta, templum aut mensam Dominicam totus frequenta: hoc scilicet imperamus. Teo, quod agis, nervos omnes contendens in hanc curam tota mente incumbe. Nimirum quam sepe hic delicius quimus: oramus, sed non toti, os garrit sed ab ore lingua divertit, in templis cantamus, sed sola voce, non tota mente; laboramus, sed segniter & remisere, non totis viribus; concionem auctoritatem, sed aure non trahique. David saltabat totis viribus, nec enim poterat, quidquid fecisset, sua devotione satisfacere. Hinc tantos sumptus fecit regia profus liberalitate, nec enim publicam eleemosynam egenis, sed alius singulis viris feminisque largam sportulam, prout regum fasti memorant, divitiae. Et partitus est universa multitudini Israël, tam viro, quam mulieri, singulis collyridam panis unam, & assuratam bubula carnis unam, & similiam frumentum oleo. Hic sumptibus regii opus, ut ducentis viginti quatuor millibus hominum dari posset collyrida primo, non vulgaris, sed atropitum cibaniæ panis largior quadra, denique carnis astre aut lice non frustillum, sed segmentum amplum sex, offa, tertio placenta lata seu lagnum, aut atrologanum, quales in xenodochiis conqui solent. Hec omnia David fecerat suo in Deum affectui testando. Itaque non saltabat tantum, sed & cantabat, & Deum laudabat, & munera donabat totis viribus.*

In virtutis studio omnibus viribus elabordandum.

Erga populum Davidis liberalitas.

2. Reg. c. 6.

v. 20.

2. Laudatissimus sui contemptus in hoc rege predicandus. Hec virtus tam laudabilior, quanto difficilior, tanto pulchrior quanto rarius. Prior illa virtus, tam ingens in Deum affectus suaviter exercetur, haec non sine lucet in opus prodit; tantis presertim fastigii laboriosum est, scipium abjecere. Itaque hic David Davidem vicit. Regina Michol, non magnam hic haberet, nam sacram hanc pompan non duxit, cum aliæ sacerdotum feminæ huic interfessent. 2. Elationem præte fuit, ut regis filia stipata plebis congressum versata. 3. Conjugem suum censurâ nimis gravi peccatingens, nimis eum & securis contulit, quæsi saltibus absurdis fatuum egisset. Et certè nisi David vir mitissimus fuisset, responsum ferreum dedisset tam facile non digerendum. Memento Domine David, & omnis mansuetudinis eius.

Cur Michol in arcæ translatio nulatione nullam habuerit laudem.

Psal. 131. v. 1. Asperiora verba manus suetudine sunt lenienda.

2. Reg. c. 6. v. 22.

Audite Conjuges, & quicunque alii: asperiora subinde verba sunt glifienda, non continuo faciendo pugnus, intentando pugio, strigendo gladius. David non tantum non acri & contortâ oratione, non maledicentiâ, non convicis usus, sed mansuetissime & submississime: Ludam, inquit, & vilior siam plus quam factus sum, & ero humilis in oculis meis. O mea conjux, Deo abundantius honorando, meipsum magis prebebo deridendum, presertim illoribus ad hoc natris, omnem calcabo fastum in ejus gratiam, qui me extulit ad solum: vestimenta plebeia nec in re sunt indecora; haec ego in honorem ejus non abiciam, qui

A mihi dedit purpuram: Deo enim placere cupio, non hominibus. Ludam, & bona domina, ludam, & vilior siam. Tu ad humanos oculos expendis omnia, sed eras splendida; alia sunt judicia Dei, alia hominum, illa obseruanda, haec spernenda & repudianda. Quod quisque vilior est sibi, hoc pretiosior est Deo. Ego igitur humili in oculis meis, nec magni me affirmabo, meoque me pede metiar, non giganteo. Exemplis terror recentibus, nam etiamnam patris tui Saulis intuor precipita, non sequar.

Modestia & submissio (Humilitatem appellamus) ignota ferè virtus idolatriæ, nota satis Christianis, sed plerumque semitam, quæ ad illam ducit nesciunt, qui cam inire nolunt. Hec ad humilitatem semita, idola omnia, cui despiciencia est. Virtus tam præclara quam rara. Nos magni nimium nosipso estimamus; humiles videri volunt, non vilis; pretio nostri nimium abprimunt. Hinc viles Deo, nobis pretiosi sumus. Atque nemo ferè humili dici potest, scipsum animo contemnere nondum didicit.

*Contemptus sui velut aurum quod conchulis infundi solet, pretiosum quid, sed perquam exiguum, prius fui est & paucissimi locis venale. Inter religiosos viros pri-
maria haec qualitas est: Quantum quisque despici-
tum humi-
litatis superproficeret. Ad vere humilitatis virtutem nun-
quam perveniet, qui humilitatis fundamentum sui contemptum ignorabit. Sed heu, quam pauci sunt, qui peruerteri le sinant, ut scipios spernant. Ohe, sat is est, inquiet, satis si alii nos contemnant, cui ipsi nos abiciamus in auctoritate injurie? repugnat hoc na-
tus. Repugnat lacrimæ, sed virtuose ex Adamo propa-
gatae. Hinc illæ lacrymæ, hinc indignissime fecimus haberis nos despiciendi. Nemo nos tangat, ulcus est, quamquam tangimur. Alter nos homines sancti tam prisca quam novæ legis erudiant. Ludam, ait David, & vilior siam. Interpretes horum Bernardus: *Ludam, Bern. q. 87.* inquit, ut illud. Bonus ludus, quo Michol irascitur, & Deus delectatur; bonus ludus, qui hominibus quidem ridiculum, sed Angelus pulcherrimum spectaculum præbet; bonus ludus, quo efficiunt opprobrium abundantibus & despectu superbus. Quis iste lusor, quis lycen, quis saltator iste? Israëlis & Iuda, regni geminati ter uetus rex, nihilominus lusu repetito fieri vult vilior, suispius insignissimus contemptor. Nec imitoribus caruit. Davides hoc In quo ex viro nomen, Eusebius discipulus, quod Theodoreto collauerit: narrat, homo in semetipsum durissimus ac severissimus. Davides, centum quinquaginta monachis præfetus per annos quadraginta quinque, nunquam visus est ab Philathous, sibi semper sumillimus. Ad hunc Theodoreto ipse Cyri episcopus revit sapientiam ad Reservat. magistrorum discipulus: cùmque una fuderent diversis colloquiis attenti, Publius sacerdos antistes a Vicariis a Priori, in colloquentium conclave irruens, & cœnobii patrem atrociter exagitans: Hec lenitas, inquit, omnibus est detrimentum, nec enim modestia sed amentia est. At Davides velut adamantiam habens animam non pungebat iis, ait Theodoreto, quæ suâ naturâ solent pungere, nec vultum mutavit, nec colorum duxit, nec sermonem turbide abrupt, sed Publum lenissime hoc unum rogavit, faceret quæ vellet, modò sineret coepit sermonem cum præsentibus petiti, uti necessarium. Certè Davides tam turbulentum negotiorum tam sedate nunquam respondisset, nisi dicisset leplum contemnere.*

Turonensis Presul Martinus sui contemptum & amabat, & tanis studiis amiebat, ut a suometrino presul sacerdote Brictio superstitionis & amentiae sepius damnatus, & foedis calumnias proscissus, nec minimum ire lignum ederet, honorem læsum patientiâ defendenter, calumnias silentio refutaret. Injuries quippe alii irrogatas castigabat, suas diffimulabat.

David Cap. XXI.

•837

labat: Hoc tam raræ virtutis ab unâ sui despicientiâ A
habuit Martinus.

Laudem ex cā re parentes maximam adipiscuntur, præfertim si summi ordinis sint, quando liberos sic educant, ut i se non estimare discant. Fuit u magni principis filiolus puerulū lusu vitreum orbiculum frangeret. Citatus ob id ad ferulam: Quid, ait, Princeps sim, & vīle vitrum nō ausini pertundere, ni prius licentiam rogem? Hoc dicti mater resciens: Quid tu puer, inquit, Principem te jaſtare audes? Fungus es. Et quotiescumque interrogatus fueris, quis sis, me volente ac jubente respondebis semper Fungus sum. Ab eo tempore complures sacerdotes subornati sunt, qui magna audiētum recreatione querent: quis enim es tu? Non aliud parvulo Principe respondente, quām hoc: Fungus sum. Quod mater filio di sui contemptor fibi occinit perpedit. Fungus es. Et quīquis exte quæserit: Tu quis es? dic cum veteri Poëta: * Caudex, ſtipes, fungus sum.

Vir doctissimus juxta & facundissimus Innocentius de Angelo, quod prisci Annales memorant, ut estimationem sui & pretium calcaret, scipsum alliis & cepis oneravit vilissime vestitus, urbem, in qua notissimum eruditio fecerat, obivit, nec aliud amavit, quam contemni ab omnibus, quando se ipse plus omnibus contemneret. Sui contemptor ilud Davidis assiduè usurpat, *Ludam*, & vitoriam. Quidquid cunctorum domi vestrae est, o dicaces lanniones, in me unum expromite, irridete, proterve mihi illudite, omnibus me ignominia appetite, graviora meipso judice sum meritus, stultities ingentes & plurimis commisi, cur iniquè feram, hominem temerarie stultum irridiculo haberi? isto vas dignum operculo.

Certa ad Humilitatem via, sui despiciens. Et tantò quis Deo est vilior, quantò sibi pretiosior; tantò autem pretiosior, quantò ipse sibi vilior.

CAPVT XXI.

Prohibetur David ædificare templum.

A Rca in tabernaculum recens conditum deduc-
cta, & bellis aliquantulum sopitis, David om-
ni cogitatione curaque in propagandum Dei cultum
incubuit, doluitque se domum e Cedro struam ha-
bitare, Arcam Dei hospitio non digno diversari. Id
circo Nathan vatem accersens deliberationem ha-
buit. Consilium struendi templi valde probavit Na-
than. David Nathanis authoritate animatus, propè
decrevit aedificium sacrum aggredi. At nocte pro-
ximâ Deus Nathani suam sententiam aperuit, nolle
se à Davide condi templum, sed à Davidis filio. Ne
venò Davidi hoc Dei decretum videretur durius, in-
gentes additas promissiones: Fidelis erit dominus tua, &
regnum tuum usque in sempiternum ante faciem tuam, &
thronus tuus erit firmus jugiter. Mox loco consurgens
David ingressus est Arca tabernaculum, & precatio-
ne prolixâ summas Deo gratias egit, de tantis in se
suisque favoribus, rogavitque Deum, ut porrò sius
esse Pater non desinet. Hic illustria quatuor docu-
menta erunt expendenda.

1. Omne gaudium Deus, luctu temperat. 2. In-
gens ædificandi templi, desiderium repressit Deus, &
Davidis filium templi architectum elegit. Quâ in re
David divinæ voluntati suam insigniter subiunxit.
3. Humanissimam Dei munificentiam Davidi exhibi-
tuit, nihilominus eum ad sui contemptum provoca-
vit. 4. Ad Arcam in tabernaculo sitam in divinas fe-
precationes rex optimus effudit. Atque hæc paullò
explanatiùs jam tradenda.

I. O Mne gaudium Deus miscere luctu affolet. r. Omne
Cælestia solum & eterna gaudia ab his mix-
turis sunt immunia. In ceteris ubi mel, ibi fel. Vbi
uncia mellis, ibi sepius dum sunt fellis. Solennis
Arcæ pompa duplex latetabile & festos dies peperit,
triumphos habuit splendidissimos, perum mel. Sed
Deus sat fellis affudit, nam Ozia subitâ morte corruvit.
Ita hoc gaudium sine luctu nequit finiri, idque in
supplicatione primâ. In altera omnia iterum latitiis
& triumphis exultabant: sed neque hic fel defuit.
Vix enim David domum diit cumulatus gaudio,
mox eum invasit conjux, & media statim vilissi-
mum fatuæ levitatis arguit, & irrisit. Hinc assentior
veteri Iambo.

Dicitur & foris ager quod sit, semper est sat.
In hac mortalitatis valle ubi copiofissime crescit Ab-
sinthites, nemo bibit merum meracum; nullo id pre-
tio comparabile est: nonno gaudiis ex omni parte sin-
ceris fructus.

Afflictio, indivisa virtutum est. comes.
Recte agis? Non procul erit invidia. Malè agis? In
sinu mala conscientia, in tergo hæret Nemesis. Vbi
mel, ibi & fel perpetuā conjugatione.

II. Decreverat David edificare templum, idque animo finisque optimo. Huic Deus per Nathanem edificatio-respondens: Nolo, ait, ut tu id facias, tuo hanc filio nis templi reservabis curam. Objecerit hic David: Praeclarissima quæque pro divinis honoribus cogitavi agere; non timor. Sineris, mi David, sed non tuneris tu id arbitrio facere, sed divino. Et ne istud regem gravium affligeret, sententia in calo late redditur causa. non & dif-
1. Multum sanguinem effusisti, & plurima bella bellasti; non carit: potest editare dominum nominis meo, tanto effuso sanguine prima. coram me. Filius, qui nascitur tibi, erit vir querens, faciam enim eum requiesceret ab omnibus inimicis suis per circuitum. 1. Paral. c. 2. v. 2. 8. 9. 4. 10.

tum, & ob hanc causam Pacificus vocabitur: Pacem & otium
dabo in Israël cum tunc diebus ejus. Ipse adificabit dominum no-
mini meo. 2. Bellatorem te volo, non architectum. Secunda,
etsi jam non sint bella; non multò pôst erunt, & tibi
otium adificandi non dabunt. 3. Voluntas Dei, cui Tertia.

Orum adiunctis non dabunt. Voluntas Dei, cui placuit fieri, nec aliter. Potuisset Davidi Deus septennum pactum opimum indulgere, quod templo struendo daret, quanto quidem tempore Salomon structuram eam perfeccat. Sed aliud divina voluntatis vobis est. Voluntas Dei pro sexcentis caussis, pro mille cationibus est. Caussarum satis est, Deum velle, nil ultra queras. Id quidem Davidi acerbus fuit nuntius, ab aedifici templi se exclusum, quia tamen ita Deo placuit, suam penitissimè ad divinam voluntatem conformavit. Factusque quod voluerit Deus, aedicare, non aedicare, ligna, lapides colligere, quos alius componat, in utrumque paratus. Nihilominus David graviter sensit, scilicet animo & votis, posse obsequi, quandoquidem eum Nathan, antequam decretum Dei sciretur, in illis aedicandi cogitationibus plurimum confirmarat his verbis: Omnia, quæ in corde tuo sunt, fac, Deus enim tecum est. Vesta Majestas magno animo in instituti, quod mente versat, aggrediatur. Res magna molis est & opus præclarissimum, quod Deo sion poterit non placere.

Placuit certe Deo, Davidem hoc velle, imò cum
hoc velle, voluit Deus; noluit tamen, ut ipse adifica-
ret, sed filio adificatu materialm præpararet. Quod
certe plurimum afflxit et optimum regem, nisi suam 3. Deum in
divinæ voluntati perfectissime afflxit.
III. Deus in Davidem humanissimus & liberalis-
simus: *Quod cogitasti in corde tuo, si inquit, edificare nomini*
meo, beneficisti; * *hoc ipsum mente traxans.* Veluti gratias v. 18.
agit Deus famulo suo de operâ sibi non præstata, sed *Hebreis*
præstandâ gratiæ fecisti.